

Ilustrirani Glasnik

Letno stane 8 K (ena številka 20 vin.), za Nemčijo 10 K, za druge države in Ameriko 13 K. — Slike in dopisi se pošiljajo uredništvu „Ilustr. Glasnika“ v Ljubljani (Katol. Tiskarna), naročnina, reklamacije in inserati na upravištvo.

Izhaja ob četrtnih

14. decembra 1916

Cesar Franc Jožef I. ob smrti.

Slike: Cesarjev pogreb izpred grada, visoki udeležniki na trgu sv. Štefana, dohod h kapucinski cerkvi, avstrijska in ogrska garda na konjih ☉ Plase čete v Karpatih ☉ Padli junaki ☉ General Sarkotić ☉ Litavsko dekle ☉ Pisatelj Sienkiewicz † ☉ Bohinj: Grahovo s Kojco.

Oj, ti ljudje! . . .

Spisal Anton Čehov.

Konec, jaz se hočem odvaditi pijači! Na vsak način! Že je čas, da postanem pametnejši. Delati se mora in prizadevati . . . In če imaš veselje pomnožiti svoje premoženje, tedaj delaj častno, pridno, po vesti, brez ozira na mir in spanje. Proč z neumnostmi . . . Ti si se priučil, bratec, svojo plačo kar tako — in to ni lepo . . . ne, to ni lepo!

Ko si je nadsprevodnik na ta način napravil par moralnih pridig, je začutil nebrzdano željo po izpolnjevanju svoje službe. Bilo je ravno dve ura po polnoči; kljub temu je zbudil sprevodnika in šel z njim skozi vozove, da bi kontroliral vozne listke.

»Vozne listke!« je klical in škrpal pri tem veselo s svojimi kleščami.

Zaspane postave, komaj vidne v poltemi vagona, so se dvignile, zmajale z glavo in pomolile vozne listke.

»Vozni listek!« se je obrnil Podtjagin na nekega potnika v drugem razredu, suhega, koščenega gospoda, zavitega v kožuh in ogrnjenege v odejo.

»Vozni listek!«

Suhi gospod ni odgovoril ničesar. Ležal je v globokem spanju. Nadsprevodnik ga je stresel za ramo in ponovil nestrpno:

»Vozni listek, prosim!«

Potnik se je ustrašil, odprl oči in gledal začuden Podtjagina.

»Kaj? Kdo je tu? He?«

»Jaz Vam pravim jasno in razločno: Vozni listek! Ali ste tako dobri?«

»Moj Bog!« zastoka suhljati gospod in napravi jokajoč obraz. »Gospod, moj Bog! Jaz trpim na revmatizmu . . . Tri noči nisem nič spal; vzel sem morfij in zaspal in tedaj pridete Vi . . . z Vašim voznim listkom! To je neusmiljeno in nečloveško! Ko bi Vi vedeli, s kakim trudom sem zaspal, tedaj bi me ne bili za tak nič

budili . . . Neusmiljeno, grdo je to! Kaj rabite vozni listek? Neumnost!«

Podtjagin je premislil, ali naj se čuti užaljenega ali ne in se je odločil, da se hoče čutiti užaljenega.

»Ne kričite tako! Tu ni nikaka beznica!« mu je odgovoril.

»Da, res, v kaki beznici so ljudje bolj človeški . . .« je odgovoril kašljajoči potnik. »No, ja, sedaj lahko poskusim v drugič zaspiti! Čudovito: povsod v inozemstvu sem potoval in nihče me ni vprašal po voznem listku; toda tu, kot bi bili od

Cesarjev pogreb: Avstrijska in ogrska garda na konjih. (Fot. R. Lechner, Dunaj.)

Cesarjev pogreb: Pogreb se pomika izpred cesarskega preddvorja. (Fot. R. Lechner, Dunaj.)

hudiča obsedeni, venomer, venomer!«

»No, peljajte se tedaj v inozemstvo, če Vam tam bolj ugaja!«

»Ali je tu neumno uslužbenstvo! Da! Ni dovolj, da trpinčijo ljudi s slabim zrakom, dimom in prepihom, jih hočejo uničiti še s svojo pedanterijo. Vozni listek mora imeti! Oglej si, človek, toliko vestnost v službi! In četudi je to kontrola! Toda pol vlaka se pelje brez voznih listkov!«

»Slišite, gospod!« je zaklical gospod Podtjagin, ki se je razvnel. »Če ne boste prenehali vpiti in vznemirjati občinstva, bom primoran, da Vas na prihodnji postaji vržem ven in dam sestaviti zapisnik o celi stvari.«

»To je nezaslišano!« so se zdaj vmešali tudi sopotniki vmes. »Kako trpinči ta človek bolnika! Slišite, imejte vsaj malo usmiljenja!«

»Toda on samo zabavlja!« odvrne Podtjagin, ki je malo popustil v svoji jezi. »No dobro, pa ne bom zahteval voznega listka . . . Kot

Vam je ljubo... Toda Vi sami veste, da to zahteva moja služba... Če bi tega ne zahtevala služba, no, naravno... Lahko vprašate postajenačelnika samega... Vprašajte, če hočete...!

Podtjagin je skomignil z rameni in odšel od bolnika. Spočetka se je čutil užaljenega, ko je pa potem stopil skozi par vagonov, je čutil v svojih nadsprevodniških prsih neko razburjenje, podobno grizenju vesti.

Navsezadnje, jaz nisem hotel na noben način vzbuditi bolnika, je preudaril. Ne zadene me nobena krivda!... Ljudje tu mislijo, da delam to iz gole ošabnosti, iz dolgega časa in ne vedo, da je to predpisano... Če nočejo verjeti, pa jim privedem postajenačelnika.

No, postaja je tu. Vlak stoji pet minut. Pred tretjim zvonjenjem stopi v zgoraj omenjeni vagon drugega razreda Podtjagin, za njim z umerjenimi koraki postajenačelnik z rdečo kapo.

»Tu, ta gospod,« je začel Podtjagin, »pravi, da nimam pravice zahtevati vozni listek in... in se čuti užaljenega. Prosim Vas gospod postajenačelnik, da mu razjasnite, da jaz zahtevam vozni listek radi službenih predpisov in ne, ker se mi samo tako poljubi. Moj gospod,« je pristavil Podtjagin, obrnjen proti suhemu potniku, — »moj gospod! Tu lahko vprašate postajenačelnika, če mi ne verjamete.«

Bolnik se je zgani, kot bi ga bil kdo zabodel, odprl oči, napravil žalosten obraz in se zopet napol vlegel na oblazinjeno klop.

»Moj Bog! Drugi prašek sem vzel in ravno zaspal: pa je tu zopet... zopet! Prosim Vas lepo: imejte usmiljenje z menoj!«

»Tu lahko govorite z gospodom postajenačelnikom... Če sem pooblaščen vprašati po voznih listkih ali ne?«

»To ni več vzdržati! Tu imate Vaš vozni listek! Dal še pol tucata jih kupim, če hočete; samo pustite me v miru umreti! Ali niste bili Vi nikdar bolni? Brezčutni ljudje!«

»To je naravnost šikaniranje,« je pripomnil gospod v vojaški uniformi. »Drugače si tega ne morem razložiti!«

Postajenačelnik je nadsprevodnika pocuknil za rokav in mu pošepnil: »Pustite ga vendar!«

Podtjagin je skomignil z rameni in odšel za postajenačelnikom.

Kaj z njim! je premislil poparjen. Jaz sem poklical zato postajenačelnika, da bi uvidel in se pomiril — pa zmerja!

Naslednji kolodvor! Vlak je stal deset minut. Pred drugim zvonjenjem, ko je stal Podtjagin pri restavraciji in pil malinovec, sta stopila k njemu dva gospoda,

prvi v uniformi inženirja, drugi v vojaški obleki.

»Slišite, nadsprevodnik!« se je obrnil inženir na Podtjagina. »Vaše vedenje proti bolnemu potniku nas je vse užalilo. Jaz sem inženir Pusicki in ta tu je gospod oberst. Če ne prosite bolnega potnika

»Vaših razlogov mi ne bomo poslušali. Rečemo Vam samo: če ne prosite bolnika oproščenja, ga bomo vzeli v svoje varstvo.«

»No, dobro,... tedaj... tedaj ga bom prosil oproščenja... Naj že bo!«

Pol ure nato je Podtjagin zopet pre-

Pri cerkvi sv. Štefana: Cesarica (ob levi cesarjevič in cesar Karol), bolgarski in nemški udeleženci.

Cesarjev pogreb: Dohod h kapucinski cerkvi, kjer položijo truplo v grobnico. (Fot. R. Lechner, Dunaj.)

oproščenja za toliko nadlego, Vas zatožimo pri višjem inspektorju...«

»Gospoda moja, toda jaz sem vendar... toda vi ste...« je začel Podtjagin zmeden.

stopil prag vagona; med tem časom je pripravil besede za oproščenje, da bi zadostil potnikom in obenem ne škodoval svoji časti.

»Gospod,« se je obrnil do bolnika.

»Moj gospod, slišite!« — Bolnik se je ustrašil v spancu in planil kvišku.

»Kaj?«

»Jaz... (hm, kako je že bilo?)... Ne bodite užaljeni...«

»Ah... vode...« je zastokal bolnik in se je zgrabil za prsi. »Tretji prašek morfijsa sem zaužil in zaspal in... zopet! O Bog, kdaj bo nehala to trpinčenje?«

»Jaz... Hm!... Oprostite!«

»Slišite... Pustite, da na naslednjem kolodvoru izstopim. Da bi vzdržal to dalje, presega mojo moč... Jaz... umrjem...«

»To je surovo, nezaslišano!« je zaklical ves ogorčen publikum. »Poberite se vun! Za to grdo šalo se boste še kesali! Vun!«

Podtjagin je zamahnil prestrašen z dvignjeno roko v zraku in zapustil kupel!

je, da Boy niti neče, da bi se o tem govorilo.«

XVI.

Vsled teh novih odkritij je bežal spavec pred menoj in zopet na novo razburjena je plavala moja domišljija ne vedoč kod ne kam z napetimi jadrji po morju dvomov in omahovanja; tudi jaz bi ji bil lahko klical, kakor Lope de Vega svoji barki:

»Kam ploveš izgubljena?
Kdo pristan ti bo sprosil?
Še nikdar nori up ni
razumne želje nosil.«

Zdaj se mi je nemogoče zdelo, da bi bil Boy kdaj voljan dokazati svoj alibi, tudi če bi to moral plačati s svojo častjo in življenjem. Obupan sem se vprašal: »Pa ali ni nikogar, ki bo to storil namesto njega in bi

skrajno silo; seveda ga čisto sam skrivaj izvedem, ako bi mi spodletel glavni načrt, ki sem se zanj dogovoril s teto.

Seveda tudi drugega nisem mogel storiti, kajti s to tajnostjo nisem smel razpolagati in če sem nepremišljeno indiskreten in po prav izrednih razmerah prisiljen že kršiti to tajnost, vendar je ne smem nikakor zapuati tujim rokam. In kakor je Zapiron naredil v pravlji, sem sklenil tako, da teti o teh novih odkritjih ničesar ne povem in da tudi popolno molčim o svojem na novo zasnovanem načrtu za skrajno silo.

Točno ob osmih ostaviva s teto astursko palačo na poti v Majuelo de Yecla; vozila sva se v lahkem breaku s štirimi živahnimi mulami, ki so enkrat iz mestnih ulic ven na prašni deželni cesti bolj frčale nego bežale.

Prodiranje
izvidnega od-
delka po za-
sneženem vz-
hodno - kar-
patskem
gorovju.

Podal se je na svoj prostor in tožil: »Oh, ta publikum! Kaj bi z njim! Kako naj imam potem veselje delati po dolžnosti in se prizadevati! Saj mora potem priti do tega, da se človek za nič več ne briga ter se uda pijači... Če se ne dela, so razjarjeni, če se stori dolžnost, so tudi razjarjeni... Najbolje, če se pije.«

Podtjagin je popil pol steklenice žganja naenkrat in vrgel vse misli na delo, dolžnost in čast čez glavo.

BOY.

Roman. — Španski spisal Luis Coloma.
Prevel A. Kalan.

(Dalje.)

V pismu je bila samo ena vrstica zapisana z elegantno, nekoliko pritajeno pisavo: »Vendarle je K. odpotoval v Pariz; pričakujem te do pol štirih.« — Pismo je bilo brez podpisa, in vogel, kjer je moral biti monogram ali grb, je bil odtrgan. Moja teta je imela prav, ko mi je v svoji ženski bistroidnosti rekla: »Prav lahko mogoče

ga tako zoper njegovo voljo rešil iz strašne zadrege?«

Jaz bi bil to lahko storil; samo treba bi bilo pokazati pismo, ki mi ga je previdnost naklonila; toda ta misel mi je bila zoprna in izbil sem si jo iz glave, ker take podlosti bi mi Boy nikdar ne odpustil. Mogla bi to storiti tudi ona gospa, ki je zaradi nje moj nesrečni prijatelj drl v pogubo; toda ali ona vé, kako v živo gre sedaj Boyu za nohte? In če to vé, ali ima toliko ljubezni, da bi prenesla tako neizmerno žrtev?

Nisem se mogel prav otresti nezaupanja, vendar nisem hotel na tem dvomiti; ker mislil sem takrat in še danes je moja misel ta, da je bistvo in mera ljubezni žrtev, in v svoji mladeniški neizkušenosti sem bil mnenja, da ta resnica ni samo na papirju, no, da velja tudi v življenju. Sploh se mi je zdelo čisto naravno, da Boya vsakdo ljubi, in samoobsebi umevno in zadostilno, da se kdo more zanj žrtvovati.

Več ni bilo treba moji svobodno begajoči domišljiji, da si je na teh romantičnih podmenah zgradila zlate gradove v zraku sentimentalne arhitekture. Obračajoč se v postelji brez spanja na vse strani, skoval sem nov načrt, ki sem si ga zamislil za

Teta je bila resna in zamišljena. Vzrok za njeno skrb polna lica zdel se mi je težaven in neprijeten poset, ki sva ga namerala. Ko pa smo ostavili deželno cesto in jo zavozili med vinograde na peščene, ozke kolovoze, visoka figova drevesa na obeh straneh, je prekinila molk; najprej je bilo seveda nekaj navadnih besedi o krasnem vremenu, nato pa mi je povedala stvari, ki se mi o njih niti sanjalo ni. Treba pa je, da poprej nekatere stvari pojasnim.

Grof in grofica de Astures sta imela edino hčerko Beatriko, ki je po smrti svojih bratov in sestrá preostala edina dedinja plemenite in slavne rodbine. — Moja sestričina je bila po duši in telesu pravi angel božji, živa prisposoba svoje matere, rasla sva skupaj kakor brat in sestra, zato sem jo prav bratski ljubil.

Ko je izbruhnila septembrska revolucija in je moj stric z družino zapustil Dunaj, se je vrnila Beatrika na Špansko popolnoma izpremenjena, suha, blede, z obrobljenimi očmi; bila je sicer še vedno krotka, skromna in mirna, a vesela in zaupna ka-

¹ Pisatelj ima pred očmi neko Tamaniegovo pravljičo.

kor nekaj, ni bila več in se je rada umikala družbi. Ničesar ni započela, šla je brez volje, kamor so jo vodili, in večkrat sem opazil celo sredi sijajnih veselja na njej izraz neke nadzemske otožnosti, kakor jo kažejo angeli, ki na Lebrunovi sliki obdajajo križ umirajočega Zveličarja. Kakor da bi vdanost v bridko bôl njeno čelo odevala s trnjevo krono.

To sem sam često opazoval in večkrat sem tudi v skrbah povpraševal teto, kaj pomeni ta izprememba; ta pa ni rada o tem govorila, le bojazen svojo je izrazila, da najbrže kaka tajna bôl izpodkopuje zdravje njenemu zadnjemu detetu in ogroža njegovo življenje.

Lahko si torej razložite moje iznenađenje, ko mi je ono jutro teta po dolgem molku jela pripovedovati:

ni ušlo in precej od početka sem na vse pazila. Mnogo sem razmišljala in preudarjala, naposled sem sklenila stvarjem pustiti prosto pot in vso zadevo izročiti božji previdnosti. Mislila sem, da je Boy poštenjak, in priznati moram, da bi mi ne bil kot zet — neljub... Tako je minulo skoro mesec dni, končno pa je zlodej odmaknil zaveso in sleparstvo je bilo razkrinkano... V hotelu sva imeli svojo sobo v prvem nadstropju, in uprav nad to sobo je stanoval Boy. Grof in grofica Bureva sta stanovala v drugem hotelu, precej daleč od našega. Neko popoldne sedim sama v sobi pri odprtem oknu zaposlena z ročnim delom. Tedaj pa je moral nekdo ob oknu nad menoj raztrgati kako pismo in kosčke vreči v park. Bila pa je precej huda sapa in hipni piš je zasukal nekaj teh koscev v mojo

ali jo nekaj vprašala, na kar mi je morala pismeno odgovoriti; tako bi jaz mogla njeno pisavo primerjati s pisavo na onem nesramnem lističu. In tako se mi je posrečila ta zvižaja, da sem imela čez pol ure že odgovor grofice Bureve v pisemcu pred seboj in sem lahko primerjala pisavi. Ni bila samo ista pisava, bil je tudi isti sivoplavkasti papir, ki sta bili na njem pisani pismi. Sramota! Za Boga! Kakšna sramota!... Če se le spomnim, se bojim, da mi kri ne zavre... Beatrika, ta angel, hčerka grofov de Astures, ta naj je punčka iz slame grofici Burevi za njena stranpota in za njene ljubimske spletke!...

Z odprtimi ustmi sem poslušal to neverjetnost, in ker sem videl, kako se je teta razburila, se mi je zdelo spodobno, da kaj rečem v njeno pomiritev, in povedal sem,

Mihael Šmajš

iz Topovelj pri Braslovčah, pogrešan od avgusta 1914 izza bojev pri Grodeku. Tu ali tam — na svidenje!

Jožef Šmajš

iz Topovelj pri Braslovčah, po plazu zasut na Tirolskem 12. marca 1916. Tihemu, blagemu mladeniču — ohranjen blag spomin!

Alojzij Kolar

iz Lesične pri Pilštajnu, umrl 16. sept. 1916 v Dalmaciji. Lahka Ti zemlja!

Fortunat Prinčič

iz Lesične pri Pilštajnu, padel 24. junija 1916 na Tirolskem. Na svidenje nad zvezdami!

Franc Lenčič

iz Mihovice na Dolenjskem, Orel; pogrešan. Upajmo, da se še vidimo!

Janez Es

iz Mozirja, je padel na laškem bojišču 16. septembra 1916. Počivaj v Bogu!

»Obljubila sem ti včeraj zvečer pojasnilo, zakaj nisem marala tvojeja strica seznaniti z Boyevo nesrečno zadevo, še manj pa provzročiti, da bi sam v stvar posegel. Tebi v pojasnilo povem vse, pa samo tebi v navodilo in nikoli ne smeš proti nikomur o tem ziniti kake besede.«

To je poudarila grofica slovesno in s poudarkom, ki ji je bil sicer tuj, potem pa je nadaljevala nervozno, pretrgano in suhoparno, kakor kdo, ki ga njegovo govorjenje stane veliko premagovanja:

»Omenila sem ti že, da sva se Beatrika in jaz z Boyem sestali v Karlovih varih, ko sva tja prišli z Dunaja; nisem ti pa povedala, da sta bila tam tudi grof in grofica Bureva. Jaz ju nisem poznala; pa hitro sta me obiskala, najbrže z ozirom na moje oficijalno stališče, ker sem bila soproga španskega poslanika v Avstriji; sploh pa, če se rojaki v tujini snidejo, se kmalu seznanijo med seboj; tako smo tudi mi med seboj mnogo občevali. Boy ju je povsod spremljal, kar se mi je zdelo docela naravno, ker sta si bila on in Bureva tovariša; Bureva je bil tedaj prvi tajnik in Boy vojaški pristav pri našem poslaništvu v Parizu. Kmalu pa so jima začeli ljudje preiskavati obisti, in prvi, ki mi je prišel s takimi govoricami, je bil Fonseca, pameten deček pa velik brbljač. Tudi princesa Zizka, ki ju je že iz Pariza poznala, mi je o tem pravila; ker pa je bilo o njej znano, da se ljudje boje njenega zlobnega jezika in ker nisem od svoje strani pri Boyu in grofici Burevi nič opazila, kar bi ne bilo samoobsebi umevno in pravilno, nisem nič dala na to govorjenje. Imela sem pa poleg tega še drug prav poseben razlog, da nisem verjela tem nečednim govoricam. Odkar sva prišli v Karlove vane — sedaj pridejo žalostne stvari — je Boy pričel prav vneto dvoriti Beatriki in tega ni nič skrival in ona, nedolžna, je bila, kakor se je zdelo, tega prav vesela. Nič mi

sobo; eden mi je priletel na obleko, in ker ga, zaposlena z delom, nisem takoj odstranila, sem imela čas opaziti, da je bilo na papirju ime Beatrike zapisano s španskimi črkami... Ta španska Beatrika je mogla biti samo moja hčerka, zato sem naravno radovedna pobrala papirčke in sem brala pretrgan stavek: »slamnata punčka Beatrika sijajno deluje...« Srce mi je zastalo in vsa iz sebe pobere hitro še par koscev, ki so prileteli v sobo, zložim jih skupaj ka-

Stjepan pl. Sarkotić,

general infanterije, dež. šef Bosne in Hercegovine (njegovo ponesrečenje pri železniški nesreči na Ogrskem se ne potrjuje).

kor otroci pri igri, izpopolnim nekaj besedi in nato sestavim ta-le nesramni stavek: Slamnata punčka Beatrika sijajno deluje: Karlos nič ne vé o tej komediji in ker te ima rad, je zelo vesel, da si zase tako srečno zastavil...

Ogorčena sem bila tako, da sem takoj skočila k svojemu pisalniku in brez odloga pisala karto Burevi, da bi ji nekaj povedala

kakor je pri meni navada ob takih prilikah, veliko neumnost.

»Vsekakor je Boy zakrivil s tem veliko lahkomišelnost.«

»Lahkomiselnost,« zavpije teta, »reci rajši: Zločin! Saj je zločin, ako kdo nedolžnega po zvižaji umori, in Boy mi je moja hčerko umoril... Dà, umoril jo je... Beatrika je mrtva, mrtva v duši...«

»Ali se je tako zanimala zanj?«

»Zanimala, ne, zaljubila se je vanj z vso svojo dušo. — Dà!«

»Ali ste o tem prepričani?« vzkliknem prestrašen. »Ali vam je ona to priznala?«

»Ženske, kakor je Beatrika, ne govore nikoli o stvareh, ki v gotovem oziru žalijo njih nežnost, ker izdajajo vedno neko slabost čustvovanja. Naj jim tudi srce počiva v prsih, toda njih ponos, njih sramežljivost — ali kar je — njih samoljubje jim ne dovoli, da bi o tem zinile besedo.

Toda poslušaj, kaj se je potem zgodilo. Ko sem se docela prepričala o tej nesramnosti, sem napravila svoj sklep, ne meneč se za to, kaj poreko ljudje. Ne da bi bila kaj rekla, sem zaprla Boyu, grofu in grofici Bureva vrata do mojega stanovanja. Nikoli več jih nisem vzprejela in vrnila sem se na Dunaj, kakor hitro je bilo mogoče, ne da bi razburila strica Pepeta, ker sem mu o vsej tej stvari šele pozneje vse povedala. Izvedela sem pozneje, da je Boy obljubil Beatriki, da nas, ko se bo vračal iz Karlovih varov, obišče na Dunaju. Ni mi znano, ali ji je to resno obljubil in potem tega ni storil zaradi mojega nastopa; to pa je gotovo, da ni prišel in da od tedaj nismo nič več slišali o njem.

(Dalje.)

Darujte za Rdeči križ!

Razno.

Zgodovina kave.

(Konec.)

A še večkrat je prišlo do prepovedi kave. Oni, ki najdejo dlako v jajcu, so trdili, da nasprotuje kava zmernosti, ker daje povod h gostijam. Kavariji so odgovarjali, da je prisostvoval sam prerok Mohamed gostijam, ni pa prekršil zapovedi zmernosti, ker je pil samo mleko. Ko bi bila tedaj že znana kava, bi jo bil gotovo pil tudi prerok.

Proti koncu 15. veka pa je bila kava že popolnoma udomačena pri Arabcih in Egipčanih. Nasadi so se širili, sultani so izdajali ukaze glede kavarn.

Pravijo, da je bil prinesel v Evropo prvi glas o kavi zdravnik Leonhardt Ramwolp, ki je izdal l. 1573. prvi spis o kavi. V Benetke jo je bil prinesel Pro-

za kavo na višjo polico. Zgodaj so rabili za drago kavo različne nadomestke, kakor cikorijo, korenje, peček, ječmen. Zdravnik pravi v spisu iz l. 1716., da je kava predraga za priprosto ljudstvo, on pa svetuje, da bi kuhali kavo iz žita, kar zapisuje on tudi kot zdravilo za jetiko, nenavadno hudo žejo, vneta jetra in pljučne bolezni. Nephani ječmen ali oves naj bolnik sežge, ga stolče v prah in prevre žlico prahu na poliču vode.

Splošno uživanje kave ni pri nas še tako staro. Stari ljudje pripovedujejo še, da ni veljala njihovih mlade dni kava za jed za delavnega človeka, ampak le za posladek gospode, tu in tam si jo je pač privoščila kmečka gospodinja na skrivaj za zdravilo. Vasi ob morju so se seznanile mnogo prej s kavo nego vasi pod gorami. Po Krasu so »kofetarile« ženske že zgodaj. Hodile so v Trst pa so prinašale po »firniku« čudovitega zrnja, ki pozdravi vse ženske bolezni. V Zagorju na Krasu je imela pred sedemdesetimi leti samo

botra Tončeva mlin za kavo, k njej so hodile mlet srečne ženske, ki so bile v posesti zlahtnega zrnja; posoditi ni marala botra Tončeva mlina, ker so mlele žene na njem peček, grah in druge nadomestke, ki kvarijo mlin. Sicer so stolkli kavo tudi v možnarju ali v malem stopu za proso, kar pravijo, da dá boljše kavo, ker pri mletju izgubi kava dosti svojega vonja. Goščo so nosile druga od druge in jo prekuhavale. Stara Šmonka je hodila, kadar ni imela več kave, duhat mlinček in si pomagala s tem za vse težave.

Takrat je kuhala gospoda kavo v debeli steklenici širokega grla, okoli katere so nasuli žrjavice; da kava ni omrznila, so ovijali steklenico z lično volneno ogrinjalko. Takrat ni še znala vsaka ženska kuhati kave. Znano je polno prigodbic, ko je dala dobra duša malo slanine k sivemu bobu, ki se nikakor ni hotel zmehčati. Tedaj so hodile še Ljubljankanke na

Rožnik s kavo, izposojale so si pri cerkovniku lonce in kupile drva in mleko in kuhale so na prostem. Mlajši svet, ki sedi zdaj pri pogrnjenih mizah in godrnja, ako ni postrežba točna, ne vé, kako so se zabavali starejši, ko so kuhali sami, pod zelenimi drevesi, v rani jutranji uri.

Za krompir je morala vlada nagovarjati in siliti ljudi, da so ga jeli nasajati. Kave in tobaka ni bilo treba priporočati. Danes ni naroda, ki bi ne užival kave, skoraj si ne moremo misliti življenja brez nje. Praži, melje in kuha se že v najvišji hribovski koči, potrebna je vojaku v jarku in diplomatu za mizo, rudarju v rovu, mornarju na krovu, pijancu in abstinentu — vsem je kava potreba, uživa jo dojenček kakor starček, ljubi jo poljedelec, ne brani se je obrtnik. Zdravi in bolni, vsi pijejo radi kavo. Začetek je in konec dneva, ona prežene mrz in hladi vročino, sklepa pojedine in uvaja razgovore, bistri filo-

zofe in budi pisatelje, tolaži ženske vseh stanov in starosti. »Ko žensko vse zapusti, tolažiš kava jo ti«, je pel hudomušnež. Pa je res mnogo žensk, ki žive izključno ob kavi, pravijo, da jim ne prenaša želodec drugega. Lahko, da skoraj gotovo, da je opešal želodec teh žensk ravno vsled nalivanja s kavo. Gotovo se dobe ženske, ki so še precej trdne in dočakajo visoko starost, vključ temu, da žive večinoma ob kavi, pa to so le izjeme. Bila je res 85 letna žena, ki je živela svojih zadnjih deset let izključno ob kavi z mlekom, a da je uživala kaj drugega, bi bila mogoče dočakala sto let. Nikdar ni znak pravega zdravja, če diši ženski samo kava, dasi je navadna ženska beseda: »Glejte, kako sem bolna, že kava mi ne diši več.« Je, kakor je rekel sultanov namestnik: »Kava suši kri in kvari možgane.« Nočno prebivanje mladine po kavarnah je vir vsega zla, a tudi čez dan ni zrak kavarn priporočljiv ne za mlada pljuča, ne za mlade duše.

Profesor Riter je pisal pred leti, da ima kava vpliv na politiko držav in na usodo velikih narodov. Res je njen gospodarski pomen velikanski. Iz velikih nasadov v drugih delih sveta jo prinašajo k nam ladje velikanke. V velikih trgovskih mestih jo izkrcujejo in skladišajo v ogromna skladišča. Tu in tam dá kava posla stotisočem rok. V skladiščih zbirajo in čistijo kavo, od tam gre v notranjost dežel. Za naše dežele je največje skladišče Trst. Pravljicne so številke kavne uvoza. Koliko denarja gre zanjo iz dežel, ki bi lahko ostal doma, ko bi pili izključno zdravo žitno kavo. Domač pridelek, domač dobiček. Kako nespametno je od kmečke gospodinjne, da nosi toliko denarja za cikorije in bobovo kavo, ko ima doma ceneno in redilno kavo, kako nespametni so posli in težaki, ki zahtevajo za zajtrk kavo, po kateri so lačni, preden mine pol ure, gospodinja pa jim kuhaj in kuhaj ves dan. Zato gre zdaj toliko na posle in delavce; ko bi se založili jutraj s tečno prežganko, pa bi bili zmožni za delo in pokrepčani za dopoldne. Mestne gospodinjne mislijo, bogve kaj modrega naredijo, pa skuhamo otrokom kavo za večerjo. In pri tem naj rasto in se razvijejo otroci! Seveda — dela ni in prejšnje čase je bilo na videz ceno — pa le na videz! Kjer ne dobi život dovolj moči, pride bolezen, zgodnja starost. Zdaj je pomanjkanje mleka in kava se draži, kruha ni dosti. Prežgana juha ne potrebuje toliko masti in ne toliko kruha, ob njej je živelo dosti krepkih rodov.

Iz Rusko-Poljske: Narodna noša Litavk.

sper Alpinus iz Egipta, imenoval in opisal jo je l. 1644. za zdravilo. Tudi na Francoskem so poznali že l. 1644. kavo, v London je prišla l. 1652., v Dresden l. 1672. Po Saškem se je baje prav razširila med sedemletno vojno. Najbrž so jo poznali tudi na Dunaju že pred l. 1682., od takrat pa vemo zagotovo, da so dobili zmagoviti branilci Dunaja med drugim bogatim turškim plenom veliko vreč kave, katero je dobil v dar hrabri Poljak Koljšicki, ki je potem otvoril na Dunaju prvo kavarno. Prva kavarna v Evropi je bila otvorena l. 1551. v Carigradu, sto let pozneje so pili že v Londonu turško pijačo.

Ne vemo, kdaj je nastala prva kavarna v Ljubljani, gotovo je že dolgo tega, kajti kava je prodirala hitro in zmagovito v mesta in gradove. Vodnik omenja o času francoske blokade angleškega blaga, da bo treba spraviti lončke

Po svetu.

Vojska gre vključ svojo strašno pot naprej. Na vseh bojiščih se bijejo manjši boji. Na Krasu so Lahi že parkrat poskusili z velikim topniškim ognjem pripravljeni pot za nove splošne napade, pa jim trajno deževje zabranjuje večje poskuse. Vendar je na tem bojišču baje nagradenega toliko vojaštva, da pride do novega leta gotovo še do odločilnih bojov. Mi smemo biti mirni, ker naš Borojevič nam čuva našo zemljo.

Na francosko-nemškem bojišču ni nobenih važnih sprememb, tudi tam večje poskuse zadržuje neugodno vreme. Zdi se, da se je zgradil na tem bojišču zid, ki ga ne more prodreti nobena vojskujoča se

stranka. Angleži so bili poleti precej glasni in trdno so upali, da preženejo Nemce s Francoske in Belgije, pa so si precej razbili svoje glave, dasi so nagromadili orožja in vojaštva skoro s celega sveta. Sedaj doma v Londonu ni nekaj v redu. Ministrski predsednik je odstopil, pa jim je težko dobiti drugega bolj sposobnega. Vse kaže, da pridejo do vlade še bolj bojaželjni možje, ki se bodo pa seveda tem prej obrabili kakor Asquith. Gotovo je, da vplivni možje vseh strank na Angleškem so za vojsko do zanje uspešnega konca. Zato pa ni še nobenega upanja, da bi se vojska končala že v doglednem času. Dokler Anglež ne opeša, vojski ne bo konca.

To se vidi jasno tudi iz govorov novega ruskega ministra predsednika Tre-pova in iz besed laškega ministra Boselija. Lah pravi, da ne jenja, dokler ne dobi v svojo oblast vsega Jadranskega morja, Rus pa zatrjuje, da ne odneha, dokler si ne zagotovi Carigrada in prostih poti skozi Dardanele, v kolikor mu jih bodo dovolili Angleži.

Rusi obetajo Poljakom skupno Poljsko pod ruskim gospodstvom in se jeze na kraljestvo poljsko, kakor sta je zamislili Avstrija in Nemčija. Vendar jim ta jeza nič veliko ne pomaga, ker na svojih bojiščih ne morejo nikamor kaj naprej in tudi Rumunom niso prišli pravočasno na pomoč.

Najbolj veselo poročilo za nas je bila novica, da so naši osvojili glavno mesto Romunije Bukarešt. To je velika zmaga nas in naših zaveznikov in strašna kazen za Romune, ki so brezvestni prelomili svojo vojaško pogodbo z Avstrijo in nam v svoji prešernosti napovedala vojsko. Delali so prej dobre kupčije, zlato je kar sulo v deželo, ker so drago prodajali svoje bogate pridelke, a podkupljeni izzivači so toliko časa dražili in hujskali, da se je Romunija vrgla v vojni vrtinec, ki jo sedaj grozi v svojih valovih zagrniti. V teh bojih so naši ujeli do 100.000 Romunov in dobili so tudi bogate zakladnice žita, živine, petroleja in drugih potrebščin. Reči se mora, da so vojskovodje naših zaveznikov tukaj dosegli izredne uspehe. Vojaški položaj se je s to zmago za nas zelo izboljšal, naša bojna črta se je zelo skrajšala in skoro ves Balkan je

sedaj oproščen sovražnikov, ki so hoteli s pomočjo Romunov stisniti Bolgare in si tako napraviti pot v Carigrad. V navadnih razmerah bi taka zmaga donesla mir, a sedanja svetovna vojska gre mimo takih dogodkov naprej, kakor da bi se ne bilo ničesar važnega dogodilo.

Papež Benedikt XV. o vojski.

Dne 3. decembra je Benedikt XV. imenoval več novih kardinalov. Ob tej slovesni priliki papež vselej spregovori. Letos je med drugim rekel glede sedanje

GOSPODINJSTVO.

Namesto svinjskega mesa k'ha' ješprej z mlekom, bo dosli bolj okusen in ni potreba d uge zab le. Namesto svežega mleka deneš

Pisatelj Henrik Sienkiewicz in njegova otroka; slavní poljski romanopisec, ki je do bil za svoja dela Nobelovo nagrado, je 16. nov. v Švici umrl. Politično ni bil Prusiji naklonjen.

vojske: Strašna ponorelost vojske, ki Evropo ruši v razvaline, nam jasno kaže, kam pridemo, ako preziramo in zaničujemo najvišje zakone, ki določujejo, kako naj države med seboj žive. V tem splošnem premetavanju narodov vidimo, kako nedostojno se ravna z visokimi cerkvenimi služabniki, ki so po božjem in svetovnem pravu nedotakljivi, mi vidimo, kako se trgajo številni mirni državljani ob joku mater, žená in otrok izpod domače strehe, vidimo, kako se odprta mesta in ljudje, ki se ne morejo braniti, izpostavljajo zlasti napadom se zraka, sploh vidimo povsod na suhem in na morju grozovitosti, ki s strahoto napolnjujejo naše duše in jih trgajo. Vse to gorje mi obžalujemo in znova grajamo te na zemlji provzročane krivičnosti, kjer in od kogarkoli so bile zakriviljene. Mi upamo, da nas Bog usliši: Kakor za cerkev po novem cerkvenem pravu, tako tudi napoči za človeško družbo srečnejši in mirnejši čas, kadar se zopet upostavi red in se zopet ceni in spoštuje pravo in pravičnost. Mi prosimo Boga, da kar mogoče hitro napoči zarja zaželenega miru, ki naj zopet sprijaznjenim narodom prinese obilni blagodar.

Kakor bi slišali glasove z drugega sveta, zdi se nam, ko beremo te besede papeževe. Resne so, očetovske, premišljene, neustrašene, vsem namenjene, besede so namestnika Kristusovega. Ali jih bo svet poslušal in uvaževal?

lahko žlico posušenega ali strjenega. Ježmen kuhaj do mehkega in za ij ma'o z mlekom. Fižol in z lenjava mora biti v ečmenu kakor če je meso v njem.

Kostanj z maslom. Ki'o lepih ko-tanjev stresi v krop, kuhaj pet minut, odlij, olup do belega, oplakni z mrzlo vodo, odcedi in stresi v 60 gramov raztopljenega surovega masla. Na tem jih praži deset minut in daj poleg kislega zelja ali poleg sladke oma e.

Jeterne klobasice. Svinjska jetera namakaj pol ure v mrzli vodi, obriši in razreži, otrepi žil, ra-seci in pretlači skozi sito. Razseci malo čebule, peteršilja in majarona in primešaj jetrom. Okuhaj in razreži na drobno toliko slanine, da je bo kolikor je jeter, primešaj jetrom, posoli in popopraj in nabaši bolj na redko v tenka čre a, vrzi klobasice v krop in kuhaj 3/4 ure. Krop mora vreti prav polagoma, toliko da se giblje.

Kostanjeva torta. 40 dek kostanja olup, kuhaj 5 minut na kropu, odcedi in olup drugo kožo, kuhaj v drug m kropu do mehkega in stlači skozi sito. — Razpeni 3 jajca, 21 dek sladkorja, žličko vanilijev ga sladkorja in 3 grenke mandlje. Ko je pena gosta, vmešaj 30 dek kostanja in žlico kvasnega prahu, napolni modlo in p stavi v vročo pečico. Peci 3/4 ure. Vročina mora pri pečenju pojemavati. Kar je ostalo kostanja, zmešaj z žlico sladkorja in namaši na vrh torte, ko se je že nekoliko ohladila.

Šleski krompirjevi žličniki. Olupi in operi 75 dek surovega krompirja in pusti ga v čisti vodi, da n' počrni. Tačas skuhaj 25 dek krompirja, olup ga in zmečkaj v skledi, zribli hitro surovi krompir, iztisni iz njega

Z bohinjske železnice: Grahovo s Kojco.

~~~~~ Razširjajte naš list. ~~~~~

vodo in zgneti kuhano in surovo vkup. Z žlico devaj cmoke v vrel krop in kuhaj 1/2 ure. Ako bi se razlezavali, zagneti malo moke. Kuhane zabeli ali daj v polivko ali pa operi na masti.

Močna juha. Zvečer namoči 1/8 ješprenja in pest fižola. Zjutraj pristavi ječmen, raztrži karfiolni cvet in razreži storž, opari in pristavi na slanem kropu. Opari pest suhih ali presnih gob, seseklaj jih in pari na masti, zlij nanje karfiolno juho in zalij s tem ječmenom.

Orehov kruh. 20 dek moke, polovica kvasnega praška in dve pesti zrianih orehov, jajce in 1/8 mleka. — Jajce raztopi v mleku in posoli, moko in prašek zmešaj, zalij z mlekom, zagneti z žlico, primešaj h koncu še orehe, namaži pekačo in speči.

Opečen krompir brez masti. Razreži čebulo in deni v železno pon-v, zalij toliko z vodo, da pokrije dno in kuhaj, dokler ne popije čebula vodo. Tačas skuhaj krompir, olup ga in nareži v čebulo, posoli in praži. Krompir se zarnjeni kakor da bi bil na masti.

Krompirjeva solata brez olja. Slanik očedi in razreži na tenko, vmešaj med olupljen in razrezan še gorak krompir, primešaj razrezano kislo kumaro, žlico paradižnikove mezge in poporaj.

Tako se vmeša slanik tudi v zelnoto solato, v fižol in podobne jedi, je pripravna jed za petke in za brezmasne dni.

Za sobote. Prepovedano mast za prikuhe nadomestuje lahko sadje, sadna mezga, hrenove omake, gorčica, mleko, sladkor. Ako se skuha gosta kaša, ječmen, zmečkan krompir, žganci ali kaj podobnega in naredi zraven omaka iz sadne mezge ali hrena, se izhaja prav lahko brez masti, posebno kdor kuha meso. Zabeliti postne juhe s prežganjem pa ni prepovedano.

Posušeno mleko ali mlečni prah namesto masti. Celo mleko, ki je posušeno, ima v sebi dosti maščobe, torej nam nadomestuje lahko mast pri jedi in daje jedilom fini zrnatogost okus, kakor ga zahteva dunajska kuhinja. S tem mlekom se naredi lahko prežganje ali podmetek. Za prežganje vzemi železno ali aluminijevo ponvico, praži v njej dve žlici moke, ko je rumena ali rjava, primešaj še parkrat in zalij s kropom ali z juho. — Za podmet raztepi na 4 žlicah mrzle vode žlico moke in malo manj mlečnega prahu in zlij v jed. Kuhaj samo še 10 minut. Ako hočeš jed okusati, vlij kis kar v podmet. To nadomestuje popolnoma vsako drugo zabelo. — Zelenjavo pari brez masti do mehka, vode deni prav malo. Ko je skoraj kuhano, stresi vanjo par žlic mlečnega prahu, popraši z moko in kuhaj še nekaj časa. Če je mogoče, daj še malo surovega masla, hip po-

prej preden daš na mizo. — Posušeno mleko je jako pripravno za kvasne jedi. Zvrhana žlica ima težo 2 dek in zadostuje za 1/4 litra gorke vode. To za pripravo jedi. Za kavo je treba 25 gramov na 1/3 litra vode. Pečene kvasne jedi, ki so narejene s posušanim mlekom, imajo jako lepo skorjo, če se popraši namazano modlo z moko in mlekom in se namaže tudi testo od zgoraj z razmočenim mlekom.

Udeležujte se podpisovanja petega vojnega posojila!

TO IN ONO.

[Kako se v vojski dajejo znamenja.]

Zelo velikega pomena za bojovanje je, da se razna naznanila in povelja hitro sporoča naprej. V ta namen so se že v starih časih posluževali raznih pripomočkov. Včasih, ko so Turki napadali naše dežele, so imeli na gorah napravljene grmade. Ko se je sovražnik meji bližal, so jih ponoči zažgali, in drugo jutro je že cela dežela vedela, kaj jo čaka. Sveto pismo nam pripoveduje, da so se Izraelci pri svojem odhodu iz Egipta en dan vsi zbrali na določenem kraju, čeprav so prebivali raztreseni po razsežni deželi. Morali so imeti pripravljena ognjena znamenja, grmade, pa so vsi eno noč izvedeli povelje, naj odpotujejo. Podnvi se pa dim bolje vidi kakor ogenj; zato tudi on prav dobro služi za znamenje. Ko se je kapitan Cook leta 1770. bližal s svojo ladjo Avstraliji, je zapazil celo vrsto visoko k nebu dvigajočih se dimov. To je bil poziv za divjake, ki so bivali daleč strani od obrežja, naj pridejo k morju, ker se bliža sovražnik.

Poleg znamenj za oči so bila od nekda v rabi tudi znamenja za ušesa. Tako so od nekda naznanjali zvonovi prihod roparjev in drugih nesreč in klicali na pomoč. Ko se zvonov ni bilo, so imeli pa druge priprave, s katerimi so proizvajali močne glasove.

Dandanes nosita brzojav in telefon vojna naznanila in povelja po bliskovo na vse strani. Bojna poljana je vsa preprežena z brzojavnimi žicami tja do strelnih jarkov. Brežični brzojav pa sporoča varno in zanesljivo razna povelja v velike daljave.

Vendar se še vedno rabijo tudi razna znamenja za oči in ušesa. Črnogorci niso imeli brzojava in telefona, imeli so pa krepko grlo, pa so klicali eden k drugemu v veliko daljavo. Znamenja za uho se dajejo na vseh bojiščih z bobnom in trobento. Ta znamenja so namenjena le za male razdalje. V velike razdalje pa sežejo svetlobna znamenja. Otroci se igrajo včasih z ogledalom tako, da odbijajo solčne žarke na razne strani. Vojaki imajo posebno pripravo, ki v bistvu ni nič drugega kot tako ogledalo, s katerim se otroci igrajo; imenuje se heliotrop. S heliotropom se dajejo svetlobna znamenja ob čistem solčnem vremenu skoro 150 km daleč. Ponoči se dajejo svetlobna znamenja z raketami in svetilkami, ki so za to prirejene.

Poleg svetlobnih znamenj so za oči tudi znamenja z zastavicami. V mirnem času so ta znamenja zlasti na morju velike važnosti, ker so si z njimi ladje iz daljave lahko povedale, kar je bilo treba.

Poslužujejo se pa raznih znamenj tudi vohuni in izdajalci, in v sedanji vojski so naši vojaki tu in tam naleteli na ljudi, ki so sovražniku z znamenji izdajali naše postojanke. Luč in dim sta v vojski sploh najhujša izdajalca. Zato je treba oba skrbno zakrivati pred sovražnikom.

Delo pljuč lahko zelo podpiramo, če prsa in hrbet masiramo vsak dan s Fellerjevim fluidom iz razlinskih zelišč zn. »Elza-fluid«. To poživljuje delovanje kože in dihanje skozi kožo, poživljuje kroženje krvi in ojači tako tudi pljuča. Čim živahneje kroži naša kri, čim bolj prodira v najoddaljenejšie stanice, tem lažje lahko uniči morebitne bolezenske kali in ohrani telo zdravo. »Elza-fluid« se uporablja že nad 20 let v mnogo tisoč rodbinah, več kot 100.000 zahvalnih pisem potrja njega dober učinek. Predvojne cene: 12 steklenic tega izbornega domačega zdravila stane 6 K poštne prosto na vse strani, pristen edino le pri lekarnarju E. V. Feller, Stubica, Elzatrž št. 331 (Hrvatska). Istotam se naroča tudi Fellerjeve lagodne odvajajoče rabarbarske kroglice zn. Elza-kroglice, izborno sredstvo za želodec. 6 škatlic stane poštne prosto 4 K 40 v. Te kroglice so si že pred več leti pridobile mnogo tisoč prijateljev, ki ne rabijo nikdar kakih drugih odvajil. Medtem ko mnoga druga odvajila slabše želodec in dražijo črevesa, ojačijo Fellerjeve »Elza-kroglice« želodec in nimajo nikakih drugih škodljivih posledic. Vsekakor tedaj zaslužijo prednost. Dober je Fellerjev črtnik zoper migreno. (1 krono. —vi—)

100 litrov domače pijače

osvežujoče, slastne in zelo gaseče si lahko vsak sam napravi z majhnimi stroški. V zalogi so: ananas, lubičnik, grenadinec, malinovec, muškati brusovec, poprovi metovec, pomarančev, prvenčev, višnjevec. — Neuspeh izključen. Ta domača pijača se lahko pije poleti hladna, pozimi tudi vroča mesto ruma ali žganja. Sestavine z natancnim navodilom stanejo K 10- franko po povzetju. Za ekonomije, tvornice, večja gospodarstva, delavnice itd. neprecenljive vrednosti, ker to delavca sveži in ne uplani in njegova delazmožnost nič ne trpi.

JAN. GROICH, Engel-Drog., Brno št. 365, Moravsko.

Lepa koža

obraza in rok, ki jo pri mnogih ljudeh občudujemo, prinaša svojim lastnikom dvojni dobiček. V prvo je lepa, mehka, bela koža za zdravje celega telesa potrebna, kajti le ta čednost in mehkost kože omogoči nemoteno dihanje skozi kožo. Nadalje napravi lepota obraza in rok na naše soljudi prijeten, razveseljujoč vtis. Nečednost

kože, mozoli, miteserji, pege, ožgana mesta od solca itd. napravijo pa neprijeten vtis, kar je mnogokrat neugodno. Nadalje motijo te nečistosti kože dihanje skozi kožo, in to je nezdravo. Mnogo tisoč mož in žensk rabi v varstvo in negovanje kože Fellerjevo priznано pomado za obraz in varstvo kože »Elsa«. Predvojna cena: stane 1 posoda 2 K (2 posodi 5 K). V nasprotju z mnogokrat škodljivimi sredstvi za lepoto je popolnoma neškodljiva. Odpravi nečistosti kože, varuje zoper ožganja po solcu, zoper pege, odpravi miteserje, mozole itd. Namesto ožstrega in škodljivega mila naj se vzame za obraz Fellerjevo lilijno milo (1 K) ali Fellerjevo boraksmilo (80 vinarjev) in toaletni umivalni prašek (boraksov prašek, 1 krona).

Bujna rast las

ki napravi vsak obraz lepši, se pridobi z negovanjem las s Fellerjevo pristno Tannochina-pomado za rast las »Elsa« (1 posodica, št. I, 1 K 60 vin., močnejša vrsta, št. II, 3 K). Ona okrepi glavno kožo, prepreči plešo in prerano osivljenje, napravi novo rast zdravih, elastičnih dolgih las v barvi mladosti, napravi trde lase mehke in elastične, tako da se da lahko lepo frizirati. Ne vsebuje nobenih škodljivih snovi in zasluži vsled tega prednost pred škodljivimi preparati, ki jih mnogokrat nelekarnarji ponujajo. Za negovanje brk Fellerjevo mazilo za brke (50 vin.). Naroči naj se naravnost pri E. V. Feller, lekarnar, Stubica, Elsa-trž 331 (Hrvatsko).

Tiska in izdaja Katoliška tiskarna v Ljubljani. Odgovorni urednik Josip Klovár.

Gospodarska zveza

centrala za skupni nakup in prodajo v Ljubljani
registrirana zadruga z omejeno zavezo

Dunajska cesta (uračni prost. I. nadstr.)
priporoča svojo

ZALOGO vsakovrstnega kolonijalnega in specerijskega blaga —

ZALOGO najboljših mlekarških izdelkov: sira, masla, kondenziranega mleka —

ZALOGO zajamčeno pristn. vina iz Kranjske, Štajerske, Ogrske, Hrvatske, Istre in Dalmacije, najboljše domače slivovke, tropinovca, konjaka in ruma. (Kleti v Sp. šiški št. 152) —

ZALOGO vsakovrstnih kmetijskih strojev. Strojnik vedno na razpolago —

ZALOGO raznih močnih krmil, gnojil, semen itd.